

Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової
адміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса
Шевченка
Кафедра педагогіки, психології та соціальної роботи

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчально-педагогічної
роботи
Марія БОДНАР
«01» вересня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА І СОЦІАЛЬНА РОБОТА В УКРАЇНІ»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)
Галузь знань: І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Спеціальність: І10 Соціальна робота та консультування
Освітньо-професійна програма: «Соціальна робота та консультування»

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціальна політика і соціальна робота в Україні» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності ІІО Соціальна робота та консультування. Кременець, 2025. 23 с.

Розробник: Заблоцький Андрій Русланович, доцент кафедри педагогіки, психології та соціальної роботи. PhD, доцент.

Протокол від № 1 від «01» вересня 2025 року

В.о. завідувача кафедри

Маріанна Ярошук

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма здобуття освіти	Заочна форма здобуття освіти
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення	Нормативна	
Змістових модулів – 3	Спеціальність: ІІ0 Соціальна робота та консультування Освітньо-професійна програма: «Соціальна робота та консультування»	Рік підготовки	
Загальна кількість годин – 90		I	I
		Семестр	
		I	I
Індивідуальне навчально-дослідне завдання – 1	Освітньо-професійна програма: І 10 Соціальна робота та консультування Освітній ступінь: другий (магістерський)	Лекції	
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: аудиторних – 2; самостійної роботи – 4		16 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		56 год.	80 год.
		Форма контролю: екзамен	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми здобуття освіти – 37,8 / 62,2

для заочної форми здобуття освіти – 11,1 / 88,9

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Програма вивчення освітнього компонента «Соціальна політика і соціальна робота в Україні» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Соціальна робота та консультування» другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузь знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення, спеціальність І10 Соціальна робота та консультування, і є нормативним освітнім компонентом циклу професійної підготовки (ОК 1).

Для соціальної роботи як системи професійної діяльності соціальна політика є надзавданням. Відповідно до законодавчо-нормативної бази соціальний працівник сприяє ефективному застосуванню соціальної політики у практичній діяльності, реалізуючи інструменти державної соціальної політики через соціальну інфраструктуру, що функціонує у сферах соціальної роботи.

Мета курсу – підготовка магістрів спеціальності І10 Соціальна робота та консультування, забезпечення їх поглибленими компетентностями щодо основних засад державної соціальної політики та соціальної роботи в Україні.

У результаті вивчення освітнього компонента здобувач освіти повинен оволодіти такими **компетентностями**:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 10. Здатність працювати в команді.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК 2. Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення. ФК 9 Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців. ФК 11.Здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної роботи. ФК 12 Здатність до критичного оцінювання соціальних наслідків політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти сформульований у термінах програмних результатів навчання	
	ПРН1. Розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог. ПРН 2 Критично оцінювати результати наукових досліджень і різні джерела знань про практики соціальної роботи, формулювати висновки та рекомендації щодо їх впровадження. ПРН 4 Показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук. ПРН 12 Оцінювати соціальні наслідки політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства, розробляти рекомендації стосовно удосконалення нормативно-правового забезпечення соціальної роботи. ПРН 18 Демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати своєю поведінкою етичним принципам і стандартам соціальної роботи.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Соціальна політика як фактор оновленої держави

Тема 1. Соціальна політика в Україні як основа державної політики

Гене́за соціальної політики як передумова формування державної молодіжної політики в Україні. Історичний аспект розвитку соціальної політики та умови виокремлення з її контексту молодіжної політики держави. Мета і завдання соціальної політики. Поняття об'єкта і суб'єкта в соціальній і молодіжній політиці. Інструменти соціальної політики як засоби реалізації державної молодіжної політики в Україні.

Тема 2. Роль соціальної політики та соціальної роботи у забезпеченні соціального розвитку демократичної держави

Актуальність соціальної політики в умовах перехідного та воєнного часу. Декларація «Про загальні засади державної молодіжної політики в

Україні» як основа розвитку державної молодіжної політики. Мета, завдання та принципи державної молодіжної політики в Україні. Основні напрямки та механізм формування і реалізації державної молодіжної політики. Професійна ідентичність соціального працівника, цінності та етичні принципи соціальної роботи як основа фахової діяльності в системі соціальної політики.

Тема 3. Соціальна робота з молоддю як особливою соціально-демографічною групою

Визначення поняття молоді та молодіжного віку. Основні характеристики молоді як особливої групи в суспільстві. Національні, світові, соціальні та особистісні проблеми молоді. Сучасні проблеми молоді в Україні та їх специфіка в умовах воєнного стану. Критичний аналіз результатів наукових досліджень і джерел інформації про проблеми молоді для обґрунтування висновків і практичних рекомендацій. Молодь як об'єкт і суб'єкт державної молодіжної політики, її роль і місце в суспільстві.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Молодіжний рух як об'єктивний і суб'єктивний фактор соціальної політики

Тема 4. Сутність, характер та особливості молодіжного руху як активного суб'єкта перетворення суспільства

Молодіжний рух в Україні як дієва соціальна система. Організація молодіжного руху, його структура. Поняття «молодіжна організація», «дитяча організація». Стадії розвитку, напрями діяльності молодіжних громадських організацій. Класифікація та функції молодіжних громадських організацій. Сутність, характер та особливості молодіжного руху як активного суб'єкта перетворення суспільства.

Тема 5. Історія розвитку молодіжного руху в Україні

Основні історичні етапи розвитку і становлення молодіжного руху в Україні. Стан сучасного молодіжного руху в Україні. Риси, що його характеризують. Законодавче забезпечення молодіжного руху в Україні.

Тема 6. Соціальна активність молоді як засіб привернення уваги до власних проблем

Форми захисту молоддю своїх прав та інтересів через громадські молодіжні організації; їх роль у розв'язанні соціальних проблем у молодіжному середовищі. Типи молодіжних організацій в Україні.

Особливості неформального молодіжного руху в умовах трансформації суспільства. Перспективи розвитку українського молодіжного руху.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Соціальна політика щодо захисту різних категорій населення

Тема 7. Молодіжна інфраструктура

Поняття молодіжної інфраструктури, її роль у реалізації завдань соціальної політики. Задоволення потреб і створення умов соціалізації молодого покоління через діяльність закладів соціальної інфраструктури. Завдання і характеристика діяльності соціального працівника у закладах такого типу. Основні напрямки соціальної роботи з молоддю. Структури з працевлаштування та запобігання безробіттю серед молоді.

Тема 8. Соціальна політика та соціальна робота у сімейно-побутовій сфері

Характеристика молоді сім'ї у законодавчих актах та наукових виданнях. Проблеми реалізації пріоритетних напрямків державної молодіжної політики у сімейно-побутовій сфері. Причини демографічної кризи в Україні та її загострення в умовах воєнного стану. Допомога держави у вирішенні житлово-побутових проблем молоді сім'ї. «Сімейний кодекс» як засіб урегулювання шлюбно-сімейних відносин.

Тема 9. Соціальна політика та соціальна робота у сфері трудових відносин

Система соціального захисту економічно активного населення. Соціальний захист населення від безробіття. Соціальна робота у сфері зайнятості населення. Сприяння зайнятості та працевлаштуванню молоді. Становище молоді на ринку праці в умовах воєнного стану. Безробіття як психологічний стрес та система соціально-психологічної допомоги.

Тема 10. Соціальна політика та соціальна робота у сфері захисту і соціально-трудової реабілітації осіб з інвалідністю

Поняття інвалідності, її причини та види. Сутність соціальної політики стосовно осіб з інвалідністю. Правові засади і основні складові соціального захисту осіб з інвалідністю в Україні. Гарантії працевлаштування осіб з інвалідністю. Реабілітаційні програми і заходи щодо активізації їх життєдіяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Денна форма здобуття освіти				Заочна форма здобуття освіти			
	Усього	л.	п.	с. р	Усього	л.	п.	с.р.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Соціальна політика як фактор оновленої держави								
Тема 1. Соціальна політика в Україні як основа державної політики	30	2	2	7	30	1	2	9
Тема 2. Роль соціальної політики та соціальної роботи у забезпеченні соціального розвитку демократичної держави		3	2	6				9
Тема 3. Соціальна робота з молоддю як особливою соціально-демографічною групою			2	6				9
Разом за ЗМ 1	30	5	6	19	30	1	2	27
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Молодіжний рух як об'єктивний і суб'єктивний фактор соціальної політики								
Тема 4. Сутність, характер та особливості молодіжного руху як активного суб'єкта перетворення суспільства	30	2	2	7	27	1	2	9
Тема 5. Історія розвитку молодіжного руху в Україні		3	2	6				9
Тема 6. Соціальна активність молоді як засіб привернення уваги до власних проблем			2	6				6
Разом за ЗМ 2	30	5	6	19	27	1	2	24

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Соціальна політика щодо захисту різних категорій населення								
Тема 7. Молодіжна інфраструктура	30	2	2	5	33	2	2	10
Тема 8. Соціальна політика та соціальна робота у сімейно-побутовій сфері		2	2	5				8
Тема 9. Соціальна політика та соціальна робота у сфері трудових відносин		2	2	4				6
Тема 10. Соціальна політика та соціальна робота у сфері захисту і соціально-трудової реабілітації осіб з інвалідністю				4				5
Разом за ЗМ 3	30	6	6	18	33	2	2	29
УСЬОГО ГОДИН	90	16	18	56	90	4	6	80

5. Теми практичних (семінарських) занять

№	Назва теми	Денної форми здобуття освіти	Заочної форми здобуття освіти
1	Зміст і завдання курсу. Соціальна політика та соціальна робота в Україні як основа державної політики	2	2
2	Вплив державної соціальної політики на соціальний розвиток демократичної країни	2	
3	Соціальна робота з молоддю як особливою соціально-демографічною групою	2	
4	Сутність, характер та особливості молодіжного руху як активного суб'єкта перетворення суспільства	2	
5	Історія розвитку молодіжного руху в Україні	2	
6	Соціальна активність молоді як засіб привернення уваги до власних проблем	2	2
7	Молодіжна інфраструктура та соціальна	2	

	робота з різними категоріями населення		
8	Соціальна політика та соціальна робота у сімейно-побутовій сфері	2	
9	Соціальна політика та соціальна робота у сфері трудових відносин	2	
10	Соціальна політика та соціальна робота у сфері захисту і соціально-трудової реабілітації осіб з інвалідністю		
Усього годин:		18	4

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти на семінарських та практичних заняттях

1 бал – здобувач вищої освіти виявляє поверхневі знання і розуміння основних положень навчального матеріалу з ОК, може поверхнево аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки;

2 бали – здобувач вищої освіти виявляє недостатні знання і розуміння основних положень навчального матеріалу з ОК, може поверхнево аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь містить часткові помилки, недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання при розв’язуванні завдань за зразком; користується додатковими джерелами.

3 бали – знання студента є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює події з точки зору смислового взаємозв’язку, уміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв’язки і залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями. Здобувач вищої освіти здатен на рецензію відповіді іншого студента; здатен опрацювати матеріал самостійно.

4 бали – здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об’єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну.

5 балів – студент має системні, дієві знання з ОК, виявляє неординарні творчі здібності у освітньому процесі, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний

до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої обдарування та нахили у процесі вивчення ОК.

6. Самостійна робота

№	Назва теми	Зміст самостійної роботи	Денна форма здобуття освіти	Заочна форма здобуття освіти
1	Тема 1. Соціальна політика в Україні як основа державної політики	<i>Опрацювати Закон України «Про основні засади молодіжної політики» (2021 р.). Проаналізувати законодавче забезпечення державної молодіжної політики щодо інтеграції молоді до світової та європейської молодіжної спільноти. Есе на тему: «Соціальна політика: молодь про її формування та реалізацію».</i>	7	9
2	Тема 2. Роль соціальної політики та соціальної роботи у забезпеченні соціального розвитку демократичної держави	<i>Опрацювати Закон України «Про освіту» (5 вересня 2017 р.). Проаналізувати законодавче забезпечення державної молодіжної політики щодо формування у молоді поваги до закону та запобігання негативним явищам.</i>	6	9
3	Тема 3.	<i>Розробити соціально-</i>	6	9

	Соціальна робота з молоддю як особливу соціально-демографічною групою	<i>психологічний портрет сучасної молодої людини. Есе на тему: «Життєвий успіх очима молоді». Проаналізувати законодавче забезпечення щодо забезпечення прав молоді з особливими потребами.</i>		
4	Тема 4. Сутність, характер та особливості молодіжного руху як активного суб'єкта перетворення суспільства	<i>Опрацювати словник-довідник «Робота соціального педагога з дитячими та молодіжними організаціями». Здійснити класифікацію дитячих та молодіжних громадських організацій.</i>	7	9
5	Тема 5. Історія розвитку молодіжного руху в Україні	<i>Есе на тему: «Формальні і неформальні угруповання дітей та молоді: вияв протесту, спосіб самореалізації чи місце дозвілєвої діяльності?».</i>	6	9
6	Тема 6. Соціальна активність молоді як засіб привернення уваги до власних проблем	<i>Ознайомитись із діяльністю молодіжних громадських організацій вашого міста (району). Змодельовати власний проект молодіжної громадської організації. Розробити програму її діяльності.</i>	6	6
7	Тема 7. Молодіжна	<i>Охарактеризувати посадові обов'язки,</i>	5	10

	інфраструктура	<i>специфіку роботи соціального працівника в закладах соціальної інфраструктури.</i>		
8	Тема 8. Соціальна політика та соціальна робота у сімейно-побутовій сфері	<i>Проаналізувати законодавче забезпечення державної молодіжної політики щодо підготовки молоді до сімейного життя та підтримки молодих сімей.</i>	5	8
9	Тема 9. Соціальна політика та соціальна робота у сфері трудових відносин	<i>Ознайомитись із роботою організаційних структур з працевлаштування та запобігання безробіттю серед активного населення. Проаналізувати зміст, форми та методи роботи Державної служби зайнятості.</i>	4	6
10	Тема 10. Соціальна політика та соціальна робота у сфері захисту і соціально-трудової реабілітації осіб з інвалідністю	<i>Проаналізувати законодавче забезпечення у сфері захисту осіб з інвалідністю. Ознайомитись із реабілітаційними програмами для осіб з інвалідністю у вашому регіоні.</i>	4	5
Усього годин:			56	80

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти під час самостійної роботи

1–2 бали – здобувач освіти виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання для виконання за зразком; користується додатковими джерелами.

3 бали – знання здобувача освіти є достатньо ґрунтовними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює події з точки зору смислового взаємозв'язку, уміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки та залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.

4 бали – здобувач освіти володіє глибокими та міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно визначає окремі цілі власної освітньої діяльності; вирішує творчі завдання.

5 балів – здобувач освіти має системні, дієві знання, виявляє творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити й розв'язувати проблеми, самостійно здобувати та використовувати інформацію; самостійно виконує науково-дослідну роботу.

7. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Написання реферату або підготовка презентації. Вимоги: наявність усіх необхідних структурних одиниць, відповідне оформлення, висловлення власної думки у висновках, опрацювання не менше 10 джерел літератури, публічний захист основних положень.

Орієнтовна тематика рефератів:

1. Молодіжна політика в Україні в умовах воєнного стану.
2. Патріотичне виховання студентства як важливий напрям соціальної політики.
3. Причини зародження соціальної політики.
4. Основні моделі соціальної політики: світовий досвід.
5. Становлення соціальної політики в Україні.
6. Найважливіші соціальні проблеми молоді.
7. Становище молоді в основних сферах життєдіяльності.
8. Історія розвитку і становлення молодіжного руху в Україні.
9. Сучасний український молодіжний рух.
10. Молодіжний рух у різних країнах світу.
11. Типи молодіжних організацій в Україні.
12. Неформальні молодіжні організації.
13. Перспективи розвитку українського молодіжного руху.
14. Ставлення молоді до громадського життя.
15. Генеза соціальної політики як передумова формування державної молодіжної політики в Україні.
16. Соціальні програми в Україні.
17. Досвід роботи соціальних служб у різних країнах світу.
18. Демографічна криза в Україні: сім'я як осередок демопроцесу.
19. Матеріальне становище молоді: об'єктивні та суб'єктивні показники.
20. Економічна активність молоді: сучасний стан і тенденції розвитку.
21. Державне регулювання зайнятості випускників вищої школи.
22. Молодіжна біржа праці як інноваційна структура вирішення проблем молоді.
23. Групи ризику та ризикована поведінка молоді.
24. Проблеми алкоголізму та наркоманії серед неповнолітніх та молоді.
25. Соціальний захист осіб з інвалідністю в Україні: сучасний стан та перспективи.

26. Ціннісні орієнтири у формуванні державотворчих устремлінь молоді.

27. Молодіжна політика в Україні: аспекти державного та громадського розвитку.

Порядок подання та захист ІНДЗ

1. Звіт про виконання ІНДЗ подається у вигляді реферату або презентації.

2. ІНДЗ подається викладачу не пізніше ніж за 2 тижні до підсумкового контролю або завершення семестру.

3. Оцінка за ІНДЗ виставляється на заключному практичному занятті на основі попереднього ознайомлення викладача зі змістом ІНДЗ. Можливий захист завдання шляхом усного звіту або презентації.

4. Оцінка за ІНДЗ враховується при виведенні підсумкової оцінки з навчальної дисципліни. Максимальна кількість балів – 15.

Критерії оцінювання ІНДЗ

1 бал – здобувач вищої освіти демонструє початковий рівень знань з теми ІНДЗ; не розуміє сутності основних понять психолого-педагогічної підтримки; механічно відтворює окремі положення навчального матеріалу або копіює інформацію з джерел без власного аналізу, узагальнень і висновків. Робота має суттєві змістові та структурні недоліки.

2 бали – здобувач вищої освіти виявляє фрагментарні знання з теми; має значні труднощі під час самостійного опрацювання матеріалу; частково розуміє особливості соціально вразливих груп населення, але не може належно пояснити їхні потреби та проблеми. Виконане завдання містить окремі правильні положення, однак є неповним і недостатньо обґрунтованим.

3 бали – здобувач вищої освіти відтворює окремі теоретичні положення відповідно до навчального посібника або пояснень викладача; описує соціальні та психологічні проблеми без належного пояснення їхніх причин і наслідків. За допомогою викладача може визначити окремі напрями підтримки, але слабо орієнтується у професійній термінології та недостатньо самостійно формулює висновки.

4 бали – здобувач вищої освіти знає основний навчальний матеріал, але допускає помилки й неточності у визначенні понять, характеристиці соціально вразливих груп та описі форм психолого-педагогічної підтримки. Завдання виконане частково, аналіз є поверховим, висновки недостатньо послідовні. Відповіді на додаткові запитання неповні або нелогічні.

5 балів – здобувач вищої освіти має стійкі навички роботи з навчальною та науковою літературою; самостійно опрацьовує значну частину матеріалу; правильно визначає основні поняття, наводить приклади соціальної вразливості та окремих форм підтримки. Підтверджує власні судження одним-двома аргументами, використовує наочні матеріали, однак аналіз і висновки залишаються недостатньо глибокими.

6 балів – здобувач вищої освіти демонструє знання та розуміння основних положень освітнього компонента; правильно характеризує окремі соціально вразливі групи населення, їхні потреби та труднощі. Може поверхово аналізувати соціальні, психологічні й педагогічні чинники вразливості та робити окремі висновки. Відповідь правильна, але недостатньо осмислена й аргументована.

7 балів – здобувач вищої освіти самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; послідовно розкриває тему ІНДЗ, висловлює власну думку, застосовує набуті знання під час аналізу практичних ситуацій. Уміє визначати основні потреби соціально вразливих груп населення та пропонувати окремі форми психолого-педагогічної підтримки. Користується додатковими джерелами, але не завжди критично їх оцінює.

8 балів – здобувач вищої освіти правильно й логічно розкриває зміст теми; розуміє основні теоретичні підходи до психолого-педагогічної підтримки; встановлює причинно-наслідкові зв'язки між соціальними умовами, психологічним станом і освітніми потребами людини. Застосовує засвоєний матеріал у стандартних професійних ситуаціях, обґрунтовує вибір окремих методів і форм підтримки.

9 балів – здобувач вищої освіти наводить власні приклади на підтвердження теоретичних положень; самостійно використовує додаткові наукові джерела; правильно застосовує професійну термінологію. Уміє систематизувати матеріал у вигляді таблиць, схем, класифікацій, визначати потреби та ресурси соціально вразливих груп, а також пропонувати можливі напрями міждисциплінарної взаємодії.

10 балів – здобувач вищої освіти демонструє достатньо повні знання; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; логічно аналізує соціальні, психологічні та педагогічні аспекти проблеми. Робота є повною, послідовною й обґрунтованою, містить власні приклади та висновки, хоча може мати окремі фрагментарні неточності.

11 балів – здобувач вищої освіти вміє аналізувати та встановлювати суттєві зв'язки між соціальними чинниками вразливості, психологічними потребами й педагогічними умовами підтримки. Виявляє закономірності, самостійно формулює висновки, оцінює ефективність запропонованих форм і

методів допомоги. Здатний обґрунтувати власну позицію та належною мірою контролює процес виконання ІНДЗ.

12 балів – здобувач вищої освіти володіє глибокими та міцними знаннями, здатний застосовувати їх у нестандартних ситуаціях. Визначає тенденції, суперечності й ризики у сфері психолого-педагогічної підтримки соціально вразливих груп населення. Критично оцінює наукову та практичну інформацію, розрізняє об'єктивні факти, стереотипи й упередження, сприймає альтернативні позиції та аргументовано обстоює власну думку.

13 балів – здобувач вищої освіти має системні та дієві знання, виявляє творчі здібності під час виконання ІНДЗ. Використовує широкий спектр аргументів і доказів, самостійно аналізує складні проблемні ситуації, розробляє обґрунтовані пропозиції щодо психолого-педагогічної підтримки різних категорій населення. Виявляє схильність до системного й наукового аналізу, уміє прогнозувати можливі результати запропонованих заходів.

14 балів – здобувач вищої освіти вміє самостійно ставити й розв'язувати проблеми, здійснювати пошук, добір і критичне опрацювання наукової інформації. Виконує ІНДЗ на дослідницькому рівні, використовує результати аналізу для розроблення практичних рекомендацій, програми або проєкту психолого-педагогічної підтримки. Виявляє власне професійне ставлення до проблеми, обґрунтовує перспективи подальшого дослідження та практичного застосування отриманих результатів.

15 балів – здобувач вищої освіти на високому рівні вміє ставити й розв'язувати складні теоретичні та практичні проблеми у сфері психолого-педагогічної підтримки соціально вразливих груп населення. Самостійно здійснює науково-дослідну роботу, критично аналізує та узагальнює інформацію з різних джерел, демонструє глибоке розуміння потреб, ресурсів і ризиків соціально вразливих груп. Логічно, аргументовано й творчо викладає матеріал у письмовій та усній формах, пропонує інноваційні й практично доцільні рішення, обґрунтовує перспективи подальших досліджень і професійної діяльності. Робота відповідає вимогам академічної доброчесності та демонструє високий рівень сформованості професійного мислення.

8. Методи навчання

Лекції; дискусії на визначені теми; інтерактивні методи навчання; розв'язування соціальних ситуацій; підготовка рефератів та презентацій; конспектування й аналіз вітчизняних та міжнародних законодавчих документів; виконання ІНДЗ; робота в групах; самостійна робота; використання онлайн-ресурсів Moodle.

9. Методи контролю

Поточне оцінювання: усне та письмове опитування, поточне тестування, оцінювання презентацій, ІНДЗ, самостійної роботи, підсумковий тест. Підсумковий контроль – екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Змістовий модуль 1 (25балів)					Змістовий модуль 2 (25 балів)					ІНДЗ	Підсумковий тест	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	15	35	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			

Відповідність національної шкали оцінювання академічної успішності шкалі ЄКТС

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою академії	Підсумкова оцінка	
			Результати поточного та проміжного	Результати здачі екзамену –
			контролю – коефіцієнт 0,5	коефіцієнт 0,5
A	Відмінно	90 – 100	90 – 100	90 – 100
B	Добре	82 – 89	82 – 89	82 – 89
C		75 – 81	75 – 81	75 – 81
D	Задовільно	67 – 74	67 – 74	67 – 74
E		60 – 66	60 – 66	60 – 66
FX	Незадовільно	35 – 59	35 – 59	35 – 59
F		0 – 34	0 – 34	0 – 34

Критерії оцінювання за національною шкалою

Оцінка А «5» («відмінно») (90–100): студент виявляє міцні, глибокі та системні знання навчально-програмованого матеріалу; відповідь студента повна, правильна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення навчального матеріалу; демонструє вміння самостійно знаходити та користуватися джерелами інформації, критично оцінювати окремі нові факти, явища, ідеї, встановлювати причинно-наслідкові та

міжпредметні зв'язки, робити аргументовані висновки; користується широким арсеналом засобів доказів власної думки, вирішує складні проблемні завдання; виявляє варіативність мислення і раціональність у виборі способів розв'язання практичних завдань; творчо застосовує професійні вміння і навички; вміє пов'язати теорію з практикою; володіє культурою викладу інформації, мова студента грамотна.

Оцінка В «4» («добре») (82–100): студент виявляє міцні, повні, ґрунтовні знання навчально-програмованого матеріалу; демонструє розуміння основоположних теорій і фактів, вміння аналізувати, порівнювати та систематизувати інформацію, встановлювати зв'язок з обраною професією та робити висновки; використовує загальновідомі докази у власній аргументації; вільно застосовує матеріал у стандартних ситуаціях; відповідь студента в цілому правильна, логічна та достатньо обґрунтована, однак при відповіді та виконанні практичних завдань допускає несуттєві помилки; рівень мовленнєвої культури відповідає загальноприйнятим нормам.

Оцінка С «4» («добре») (75–81): студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, проте його знання недостатньо глибокі та осмислені; відповідь на рівні загальних уявлень про предмет; демонструє деяке порушення логічності й послідовності викладу матеріалу; виявляє вміння частково аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити певні, але неконкретні й неточні висновки; не вміє пов'язати теоретичні положення з практикою; має фрагментарні навички в роботі з джерелами інформації; виявляє невисоку культуру викладу знань.

Оцінка Д «3» («задовільно») (67–74): студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє елементарні знання фактичного матеріалу; викладає матеріал уривчастими реченнями, при відповіді допускає суттєві помилки, які не здатен виправити після коректування запитань; недостатньо володіє розумовими операціями; відсутні уміння і навички у роботі з джерелами інформації; не вміє логічно мислити та викласти свою думку.

Оцінка Е «3» («задовільно») (60–66): має мінімально достатні знання з дисципліни, зі значними помилками; у загальному недостатньо орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не досить впевнено, з суттєвими помилками застосовує знання ув практичних ситуаціях.

Оцінка F «2» (35-59) (з можливістю повторного складання): студент не має мінімально достатніх знань з дисципліни; погано або зовсім не орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля,

теми; не виявляє павичок застосовування знань у практичних ситуаціях; демонструє; не виявляє творчі уміння застосовування знань, навичок у навчально-дослідній та практичній діяльності.

Оцінка ЕХ «2» («незадовільно») (0–34) (з обов’язковим повторним курсом): не має мінімально достатніх знань з дисципліни; погано або зовсім не орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не виявляє навичок застосовування знань у практичних ситуаціях.

Академічна доброчесність: Роботи (академічні есе, проекти) студентів повинні бути їхніми оригінальними дослідженнями чи результатом власних міркувань. Відсутність бібліографічних покликань на свідомо використаний текст, запозичення та використання чужого тексту (академічний плагіат), фабрикування джерел, імітація дослідження, списування, ухилення від здачі письмових робіт у визначений термін без поважних причин є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі та поведінці студента є підставою для реагування викладача відповідно до відповідно до «Положення про академічну доброчесність в КОГПА ім. Тараса Шевченка», «Положення про запобігання плагіату та впровадження практики належного цитування у навчальному процесі КОГПА ім. Тараса Шевченка»

11. Методичне забезпечення

Робоча програма, опорні конспекти лекцій, мультимедійні презентації за змістом тем, підручники, посібники, нормативно-правові документи, матеріали освітньої платформи MOODLE та інших відкритих електронних ресурсів.

12. Рекомендована література

Основна

1. Албул І. В., Балдинюк О. Д., Бойко О. М. Актуальні проблеми соціальної роботи: теорія і практика: колективна монографія / за ред. Н. М. Коляди. Умань: Візаві, 2020. 234 с.
2. Підбуцька Н. В., Грень Л. М., Грибко О. В. Державна соціальна політика: навч. посібник. Харків: НТУ «ХП», 2024. 400 с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/84071>
3. Бородін Є. І., Сорокіна Н. Г. Соціальна політика: навчальний наочний посібник. Дніпро: НТУ «ДП», 2023. 327 слайдів.

4. Левченко Н. В., Коляда Н. М. Молодіжний менеджмент та політика: навчальний посібник. Київ: Компринт, 2021. 119 с.
5. Климанська Л. Д., Савка В. Є., Хома Н. М. та ін. Соціальна політика: навчальний посібник. 2-ге вид. випр. і доповн. / за заг. ред. В. М. Пічі та Я. Б. Турчин. Львів: Новий Світ-2000, 2024. 318 с.
6. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
7. Соціальна політика: навч. посіб. / уклад. Наталія Коляда, Ірина Карпич. Умань: ВПЦ «Візаві», 2024. 192 с.
8. Калашнікова Т., Герасименко І. Соціальна політика як чинник забезпечення життєстійкості держави. Демографія та соціальна економіка. 2024. Т. 57. № 3. С. 59–78.

Додаткова

1. Головатий М. Ф. Молодіжна політика в Україні: проблеми оновлення. Київ: Наук. думка, 2012. 236 с.
2. Дубосару В., Коляда Н. Інклюзивне волонтерство як напрям волонтерської діяльності. Соціальна робота та соціальна освіта. 2024. Вип. 1 (12). С. 140–145.
3. Заблоцький А. Р., Смітюх А. Соціальний супровід дітей-сиріт у громаді. Соціальна допомога і соціальна робота: виклики сучасності: матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. Луцьк, 2023. С. 1–3.
4. Кабаченко Н. В., Семигіна Т. В. Соціальна робота в Україні: трансформації в умовах воєнного часу. Соціальна робота та соціальна освіта. 2023. № 1 (10). С. 7–19.
5. Коляда Н., Кравченко О., Левченко Н. Розвиток молодіжної роботи в закладах вищої освіти. Соціальна робота та соціальна освіта. 2024. Вип. 1 (12). С. 146–157.
6. Левченко Н. «Молодь» та «молодіжна робота»: смислове наповнення понять. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». 2025. № 2 (49). С. 85–91.
7. Семигіна Т. Врятувати світ? Тренди в сучасній соціальній роботі. Матеріали конференцій МЦНД. 2024. С. 44–46.
8. Семигіна Т. Трансформація соціальної роботи в Україні: від радянських коренів до сучасних викликів. Матеріали конференцій МЦНД. 2024. С. 79–81.

9. Закон України «Про основні засади молодіжної політики» від 27 квітня 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text>
10. Закон України «Про соціальні послуги» від 17 січня 2019 р. № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19>.
11. Державна цільова соціальна програма «Молодь України» на 2021–2025 роки. URL: <https://mms.gov.ua/molodizhna-politika/realizaciya-derzhavnih-program-u-sferi-molodi>

Інформаційні ресурси

1. Міністерство соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/>
2. Міністерство молоді та спорту України. URL: <https://mms.gov.ua/>
3. Верховна Рада України (законодавство). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua>
5. Social Work and Education (журнал). URL: <https://swe.tnpu.edu.ua/>
6. ЮНІСЕФ в Україні. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/>